

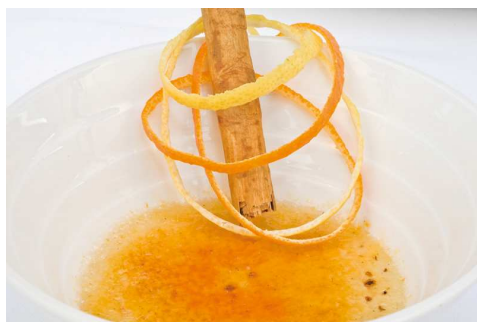

Les festes de primavera a Barcelona amb ulls de turista

**De la crema de Sant Josep i les Mones de Pasqua, als llibres i roses de
Sant Jordi, patró dels enamorats**

Per Vicenç Relats, periodista

Per Sant Josep, el 19 de març, crema catalana

catalana.

És un plat molt fàcil de fer a casa, que es menja fred i durant tot l'any i que es troba als restaurants com a plat de postres habitual. Es tracta d'una crema feta a base de llet,

Durant la primavera, Barcelona és un esclat de flors i de vegetació, com correspon a l'arribada del bon temps, i també de tradicions dolces que, de fet, comencen el 19 de març, dia de Sant Josep, dos dies abans de l'entrada a la primavera astronòmica. Aquest és el dia de menjar la Crema de Sant Josep, també anomenada Crema catalana o Crema cremada, que, sens dubte, és una de les postres més coneguts de la gastronomia festiva

sucre i rovells d'ou i sobre aquesta base s'hi poden afegir espècies i condiments com ara canyella i llimona. Sovint la crema catalana es culmina amb una capa de sucre cremat, que es crema just abans de menjar, amb una planxa de ferro roent. Apareguda ja als receptaris medievals catalans i considerada una de les postres més antigues d'Europa, un turista que visiti Barcelona no pot deixar de tastar la crema catalana, sigui per Sant Josep o per qualsevol altra data, tant si és cremada com sense cremar.

Setmana Santa, amb Bunyols de Quaresma i Mones de Pasqua

L'explosió gastronòmica dolça i festiva continua durant tota la Quaresma, amb els Bunyols de Quaresma –uns dolços esponjosos de forma rodona-, i viu el punt més àlgid amb les Mones de Pasqua, un pastís que es menja el diumenge de Pasqua de Ressurrecció i també l'endemà, Dilluns de Pasqua, que a Catalunya és dia festiu. Els bunyols són habituals a les pastisseries tots els dimecres i divendres de Quaresma. Són fets de pasta de farina ben batuda, fregits i ensucrats i es mengen per postres o per berenar. No és per abusar-ne, però fan llepar-s'hi els dits!

La celebració de la Setmana Santa varia en el calendari –al març o a l'abril- en funció de com cauen cada any les dates en què la tradició cristiana celebra la passió, mort i resurrecció de Jesús. A Barcelona són dies festius el Divendres Sant i el

Dilluns de Pasqua, per la qual cosa moltes famílies viatgen fora durant aquell llarg pont festiu i la ciutat queda molt tranquil·la. Actualment, Barcelona no destaca per grans processons religioses del Divendres Sant, com les que hi ha en algunes altres localitats catalanes, ja que van decaure després del Concili Vaticà II. Amb tot, se'n fa una d'importada de la tradició d'Andalusia –d'on és originària bona part de la població catalana–, com és la *Procesión de Jesús Nazareno y de Nuestra*

Señora de los Dolores, en una mostra de religiositat pròpia del folklore pietós andalús. També el diumenge anterior, Diumenge de Rams, des de l'any 2002, a Ciutat Vella es fa una processó que escenifica l'entrada de Jesús a Jerusalem damunt d'un ase. És coneguda com la Processó de la Burreta o *de la Borriquita* i va ser implantada per una entitat que venera la verge de la Macarena de Sevilla. La processó surt de l'església de Sant Agustí, al barri del Raval, i recorre els carrers del barri gòtic i torna a l'església de Sant Agustí, on té lloc la tradicional rebuda de Jesús i la benedicció de les palmes.

La tradició de la benedicció de les palmes, els palmons i altres rams –com d'olivera i llaurer– és molt estesa per tota la ciutat i el Diumenge de Rams és tradicional veure molts nens amb les seves famílies –amb els

pares, avis i padrins— que van a beneir el ram a les esglésies, amb especial aflluència a la catedral. També és tradició que durant tot el matí de Rams un nombrós grup de persones balli sardanes al pla de la Catedral.

La celebració de la Pasqua té a Catalunya un pastís molt popular, de nom ben singular: la Mona. Es tracta d'un pastís que té com a centre un gran ou de xocolata i que té la particularitat que, segons la tradició, el Dilluns de Pasqua l'han

de rebre tots els infants de part del seus padrins de baptisme.

La veritat és que Mona és una menja molt arrelada a Barcelona, que no falta a cap llar, portada per padrins de baptisme o per qualsevol altra persona llaunera. Sens dubte, la Mona de Pasqua és el pastís més lluït i treballat que fan els pastissers catalans durant l'any. La base habitual és un pa de pessic farcit de mantega i ametlles, però el giny dels pastissers l'ha anat variant en les modalitats més sofisticades. El que més atracció causa en els infants, però, és l'article de xocolata que hi fan els pastissers més experts o, fins i tot, els personatges famosos —moltes vegades ninots de personatges de moda, no comestibles— amb què es coronen els pastissos.

Al Cap de cinquanta dies de Pasqua, se celebra la Pasqua Granada o de Pentecosta i l'endemà, Dilluns de la segona Pasqua, que torna ser festiu a Barcelona.

Per Sant Jordi, el 23 d'abril, els llibres i les roses prenen el carrer

Si el visitant arriba o es troba a Barcelona un 23 d'abril té assegurada una sorpresa molt especial, amb la qual ben probablement no comptava. El dia de Sant Jordi, el patró de Catalunya, és una festa molt especial a tot el país. Els carrers i les places es vesteixen de cultura i civisme com mai i la seva màxima expressió en són els llibres i les roses. I és que Sant Jordi és també el patró dels enamorats —que a Catalunya se celebra molt més aquest dia que no pas el dia de Sant Valentí— i és tradicional que durant la jornada les parelles es facin uns obsequis molt determinats: les noies reben roses i els nois llibres, per parts dels seus enamorats. Com que és un dia associat a la cultura és també una festa per a la reivindicació de la llengua pròpia de Catalunya, el català, una llengua llatina mil·lenària, proscriu llargament per les autoritats espanyoles durant diverses etapes històriques, que en els darrers decennis ha experimentat un creixent ús social. Per Sant

Jordi, doncs, el visitant trobarà arreu parades de llibres i roses que llueixen la bandera catalana, així com una riuada de gent i de parelles enamorades buscant llibres i roses pels carrers cèntrics de Barcelona. Les Rambles en són el centre neuràlgic.

El Dia de Sant Jordi tradicionalment també és un dia de portes obertes al Palau de la Generalitat, edifici d'origen medieval amb destacats trets d'estil gòtic i renaixentista, que és la seu del govern de Catalunya. Per tant, el dia del patró de Catalunya, de caire plenament festiu encara que sigui considerat laborable, és una gran ocasió per conèixer aquest palau de la plaça de Sant Jaume, al davant de l'Ajuntament, on s'hi fa una tradicional exposició de roses.

Sant Ponç, 11 de maig, fira d'herbes remeieres

Com diferents ciutats i pobles de Catalunya, Barcelona celebra cada 11 de maig un esdeveniment únic en honor a sant Ponç, patró dels herbolaris i apicultors, en què les plantes remeieres i tot tipus de productes naturals amb propietats terapèutiques són els protagonistes. La que es fa al carrer Hospital de Barcelona és una de les fires més representatives d'aquesta tradició.

Per Sant Ponç, donç, el carrer Hospital viu una jornada molt animada amb més de 200 parades plenes d'intensos colors i aromes, on hi fan fira productors i venedors vinguts de diferents poblacions de les comarques catalanes. S'hi poden comprar herbes remeieres i aromàtiques (camamilla, orenga, marialluïsa, menta, tarongina, llorer, ginesta, til·la, romaní, marduix o poníol) i també flors i productes del camp, com ara mel, fruita seca, arrop, formatge, confiteria tradicional i melmelades.

La llegenda explica que, fugint dels seus perseguidors, Ponç va arribar a Barcelona i que, en veure tanta misèria i malalties, es va posar a preparar les pòcimes amb herbes remeieres que coneixia bé. Volia així alleugerir els dolors dels barcelonins. Això li va fer guanyar el respecte i l'admiració de la població local que a partir de llavors va

començar a celebrar una fira d'herbes en el seu honor.

La Fira de Sant Ponç del carrer Hospital no és l'única que es fa a Barcelona. Altres barris s'han afegit els últims anys a la tradició i n'han proliferat rèpliques a Sarrià-Sant Gervas (a la plaça Mañé i Flaquer i la plaça de Sarrià) i Sants-Montjuïc on, a més de les parades al carrer, els forns del barri també omplen els aparadors amb dolços i pastissos propis d'aquest dia. També es fa Fira de Sant Ponç al carrer Blai del Poble-Sec i a la Via Júlia de Nou Barris, on molts botiguers treuen parades al carrer.

Corpus, mira l'ou com balla!

Durant molts centenars d'anys el Corpus –la festa religiosa del Corpus Christi, que celebra l'encarnació de Jesucrist en l'eucaristia- va ser la celebració ciutadana més important de Barcelona. Avui d'aquella festa en destaca un ritus molt misteriós i tradicional, l'Ou com Balla, el significat del qual encara es discuteix.

Així, per Corpus, a molts indrets de Barcelona és costum posar ous sobre els brolladors de les fonts i fer-los ballar amb la força de l'aigua. L'Ou com Balla és un ou buit, damunt d'un brollador que té el peu guarnit de flors, de tal manera que es manté ballant per la continuïtat del raig. Quan cau, torna a rodolar fins el raig i es torna a enlairar, i així

successivament. És un referent del moviment continu, que es pot relacionar, per tant, amb la vida, amb la història, amb el cicle de l'any.... i amb el que es vulgui.

Barcelona és una de les ciutats on el ritus és més popular. Es pot veure ballar l'ou al Barri Gòtic en un circuit per les fonts de l'Ateneu Barcelonès, la Casa de l'Ardiaca, el claustre de la Catedral, l'església de Santa Anna, el museu Frederic Marés, la Reial Acadèmia de la Bones Lletres, Palau del Lloctinent. També al claustre de la Parròquia de la Concepció del barri de l'Eixample i al Poble Espanyol, a Montjuïc, entre d'altres.

